

Naslov originala
THE 50TH LAW
Curtis Jackson, Robert Greene

Copyright © 2009 by G-Unit Books, Inc., and Robert Greene
Copyright © 2021 ovog izdanja KONTRAST izdavaštvo

Za izdavača
Vladimir Manigoda

Uredništvo
Jelena Nidžović
Anja Marković

Prevod
Andrea Jovanović

Lektura i korektura
Kontrast izdavaštvo

Dizajn korica
Jelena Lugonja

Prelom
Anica Lapčević

Štampa
F.U.K. d.o.o.

Tiraž
1000

Izdavač
Kontrast, Beograd
Klaonička 2, Zemun
imejl: jakkontrast@gmail.com
kontrastizdavastvo.com
facebook.com/KontrastIzdavastvo

FIFTI SENT
ROBERT GRIN

50. ZAKON

KONTRAST
Beograd, 2021.

PREDGOVOR

Fiftija Senta (*50 Cent*) sam prvi put upoznao zime 2006. Dopadala mu se moja knjiga *48 zakona moći* i zainteresovao se za saradnju na projektu zajedničke knjige. Tokom sastanka smo razgovarali o ratu, terorizmu i muzičkom biznisu. Snažno me je pogodilo to što smo imali izrazito sličan način posmatranja sveta, koji je prevazilazio velike razlike između naših životnih okolnosti. Diskutujući, na primer, o igrama moći kroz koje je prolazio u to vreme u muzičkom biznisu, obojica smo zaobilazili benigna objašnjenja samih ljudi za njihovo ponašanje i pokušavali da shvatimo šta je to što su oni zapravo hteli i planirali. Takav način razmišljanja razvio je na opasnim ulicama u Sautsajd Kvinsu (*Southside Queens*), gde je predstavljao nužno umeće preživljavanja. Došao sam do istog čitajući mnogo istorije i posmatrajući vešte manevre različitih ljudi u Holivudu, gde sam radio dugi niz godina. Perspektiva je, međutim, ista.

Tog dana napustili samo sastanak sa otvorenom idejom o budućem projektu. Mozgajući narednih meseci o mogućoj temi ove knjige, sve više me je intrigirala ideja o spajanju naša dva sveta. Ono što me najviše uzbuđuje u vezi sa Amerikom jeste društvena pokretljivost, ljudi koji stalno dolaze sa dna na vrh i menjaju kulturu tokom tog procesa, dok, na nekom drugom nivou, ipak ostajemo nacija koja živi u društvenim getima. Slavne ličnosti se obično okupljaju oko drugih slavni ličnosti, dok se akademici i intelektualci

zatvaraju u svoje svetove: ljudi vole da se vezuju za sebi slične. Ako i napustimo ove uske svetove, uglavnom to radimo kao posmatrači ili tek posetioci tuđeg načina života. Ukazala se zanimljiva mogućnost da, koliko god je moguće, ostavimo naše površne razlike po strani i sarađujemo na nivou ideja – da ukažemo na neke istine o ljudskoj prirodi koje nadilaze razlike u klasi ili etnicitetu.

Otvorenog uma, i sa idejom da shvatimo o čemu bi ova knjiga mogla da govori, proveo sam dobar deo 2007, družeći se sa Fiftijem. Dao mi je gotovo potpuni pristup svom svetu. Pratio sam ga na mnogim važnim poslovnim sastancima, sedeći tiho u uglu i posmatrajući ga u akciji. Jednog dana, u njegovoj kancelariji svedočio sam bučnoj tuči između dvojice zaposlenih koju je Fifti lično morao da prekine. Posmatrao sam kako pravi lažnu krizu pred medijima zarad publiciteta. Pratio sam ga dok se viđao sa drugim zvezdama, prijateljima iz kraja, evropskim plemstvom i političkim figurama. Posetio sam dom u kojem je odrastao u Sautsajd Kvinsu, družio se s njegovim prijateljima iz uličnih dana i stekao ideju o tome kako je odrastanje u tom svetu moglo da izgleda. I što sam više svedočio njegovom delovanju na svim ovim frontovima, sve više mi je postajalo jasno da je Fifti bio hodajući, živi primer istorijskih figura o kojima sam pisao u svoje tri knjige. Bio je nenadmašan u igri moći, kao neka hip-hop verzija Napoleona Bonaparte.

Pišući o različitim moćnicima u istoriji, razvio sam teoriju da je izvor njihovog uspeha gotovo uvek dolazio iz jedne jedinstvene veštine ili unikatnog kvaliteta koji ih je razdvajao od drugih. U slučaju Napoleona, to je bila izvanredna sposobnost da usvoji ogromnu količinu detalja i da ih potom organizuje u mislima. To mu je omogućilo da gotovo uvek zna više o tome šta se dešava od neprijateljskih

generala. Nakon posmatranja Fiftija i razgovora s njim o njegovoj prošlosti, zaključio sam da je izvor njegove moći ležao u njegovoj potpunoj neustrašivosti.

Ovaj kvalitet ne manifestuje se kroz urlanje ili druge očigledne taktike zastrašivanja. Svaki put kada bi Fifti tako delovao u javnosti, to je bila čista predstava. Iza scene, on je *kul* i proračunat. U njegovom stavu i njegovom ponašanju vidi se nedostatak straha. Bio je svedok i preživeo je i previše opasnih situacija na ulici da bi ga bilo šta iz korporativnog sveta iole uznemirilo. Ukoliko mu se neki dogovor ne bi svideo, jednostavno ga ne bi prihvatio i ne bi mario. Kada treba da nastupi malo grublje ili prljavije prema nekom protivniku, ne premisslja se. On u sebi nosi vrhovno samopouzdanje. Budući da živi u svetu gde je većina ljudi uglavnom plašljiva i zatvorena, poseduje prednost samim tim što je spreman da uradi više, da rizikuje i da bude nekonvencionalan. S obzirom na to da potiče iz okruženja u kojem se nije očekivalo da će ikada doživeti više od dvadeset i pet godina, oseća se kao da nema šta da izgubi, i to mu daje ogromnu moć.

Što sam više razmišljao o ovoj njegovoj specifičnoj snazi, sve više mi se činila inspirativnom i poučnom. Video sam kako bih sâm mogao imati korist od njegovog primera i prevazići svoje strahove. Odlučio sam da će neustrašivost u svim njenim oblicima biti tema naše knjige.

Proces pisanja *50. zakona* bio je jednostavan. Posmatrajući Fiftija i pričajući s njim, primetio sam određene pravilnosti u njegovom ponašanju i teme koje će se konačno pretvoriti u deset poglavlja ove knjige. Nakon što sam utvrdio teme, razgovarao sam s njim i potom smo ih zajedno uobličili. Razgovarali smo o prevazilaženju straha od smrti, o mogućnosti da se prigle haos i promena, o mentalnoj

alhemiji pomoću koje se bilo kakva opasnost mišljenjem može pretvoriti u priliku za osvajanje moći. Dovodili smo ove ideje u vezu sa našim ličnim iskustvima i sa svetom uopšte. Potom sam ove diskusije povezo sa sopstvenim istraživanjem, kombinujući Fiftijev primer sa pričama drugih istorijskih ličnosti koje su pokazivale istu ovu osobinu neustrašivosti.

Konačno, ovo je knjiga o specifičnoj životnoj filozofiji koja se može sažeti na sledeći način – vaši strahovi su neka vrsta zatvora koja ograničava mogućnosti vašeg delovanja. Što se manje plašite, imaćete više moći i ispunjenije ćete živeti. Nadamo se da će vas *50. zakon* inspirisati da pronađete ovu moć za sebe.

UVOD

DAKLE, IZNAD VAS SE NALAZI NAJVEĆI NEPRIJATELJ KOGA ČOVEK MOŽE IMATI, A TO JE STRAH. ZNAM DA SE NEKI OD VAS PLAŠE DA ČUJU ISTINU – ODGOJENI STE NA STRAHU I LAŽIMA. ALI JA ĆU VAM PROPOVEDATI ISTINU SVE DOK SE NE OSLOBODITE TOG STRAHA...

– **Malkolm Eks**

Plašljivi stav

U početku je strah bio osnovna, prosta emocija ljudske životinje. Susretali smo se s nečim nadmoćnim, poput neposredne pretnje smrću u vidu ratova, zaraza i prirodnih katastrofa, i osećali smo strah. Kao i u slučaju bilo koje druge životinje, ova emocija imala je zaštitničku ulogu, i činila da uočimo opasnost i sklonimo se od nje na vreme. Za nas, ljude, imala je i dodatnu korisnu svrhu – mogli smo da zapamtimo izvor pretnje i zaštitimo se bolje sledećeg puta. Civilizacija je zavisila od ove sposobnosti predviđanja i predupređivanja opasnosti iz okruženja. Iz straha smo takođe razvili religiju i različite sisteme verovanja koji su nam pružali utehu. Strah je najstarija i najjača emocija poznata čoveku, nešto što je duboko upisano u naš nervni sistem i podsvest.

S vremenom, međutim, nešto čudno je počelo da se dešava. Stvarni užasi koje smo susretali smanjivali su se po intenzitetu kako smo sticali kontrolu nad svojim okruženjem. Ali umesto da su se i strahovi ublažavali, njihov broj je sve više rastao. Počeli smo da brinemo o svom statusu u društvu, o tome da li nas ljudi vole ili na koji način se uklapamo u grupu. Postali smo anksiozni zbog sredstava za život, budućnosti naših porodica i dece, našeg zdravlja, i procesa starenja. Umesto prvobitnog, prostog i intenzivnog straha od nečega moćnog i stvarnog, razvili smo neku vrstu opšte anksioznosti. Kao da hiljade godina osećanja straha od prirode nisu mogle da nestanu – morali smo da nađemo nešto na šta ćemo preusmeriti svoju anksioznost, bez obzira na to koliko malo ili neverovatno to bilo.

U evoluciji straha, ključni momenat dogodio se u devetnaestom veku, kada su ljudi koji su se bavili reklamiranjem i novinarstvom otkrili da, ukoliko uokvire svoje priče i obraćanja strahom, mogu da zadobiju našu pažnju. S obzirom na to da se radi o emociji kojoj teško možemo da odolimo i koju teško možemo kontrolisati, stalno su premeštali naš fokus na nove moguće izvore anksioznosti: strah od najnovije bolesti, novi talas kriminala, *faux pas*¹ koji kao društvo možda pravimo i beskonačno mnogo opasnosti u okruženju kojih nismo bili svesni. Uz sve veću sofisticiranost medija i tešku svarljivost slika, uspeali su da učine da se osećamo kao krhka stvorenja u okruženju prepunom opasnosti – iako živimo u nemerljivo bezbednijem i predvidljivijem svetu nego što su naši preci mogli i da zamisle. Uz njihovu pomoć, naše anksioznosti samo su se povećale.

Strah nije dizajniran s tom svrhom. Njegova funkcija je da stimuliše snažne fizičke odgovore koje omogućavaju životinji da se povuče na vreme. Posle stresnog događaja, trebalo bi da nestane. Životinja koja ne uspe da se oslobodi strahova i nakon što opasnost prođe neće moći lako da jede i spava. Mi smo životinja koja se ne može osloboditi svojih strahova i usled toga što je toliko njih pohranjeno u nama, oni utiču na način na koji vidimo svet. Umesto da osećamo strah od neke opasnosti, počinjemo da strahujemo od samog života. Preuveličavamo opasnosti i sopstvenu ranjivost. Automatski se fokusiramo na nesreću, koja je uvek moguća. Inače smo nesvesni ove pojave, jer je prihvatamo kao normalnost. U povoljnim razdobljima, imamo luksuz da prelazimo preko stvari koje nas plaše. No, u problematičnim periodima, ovaj plašljivi stav postaje posebno poguban. To su trenuci u kojima treba da rešimo probleme, da

---

1) Pogrešan korak.

se suočimo sa stvarnošću i nastavimo dalje, ali umesto toga, strah nas tera da odstupimo i da se povučemo.

Upravo se sa ovim Frenklin Delano Ruzvelt suočio kada je stupio na vlast 1933. Velika depresija, započeta krahom berze 1929, bila je u tom trenutku na svom vrhuncu. Ruzvelt nije bio neprijatno iznenađen konkretnim faktorima, već raspoloženjem javnosti. Činilo mu se da ljudi nisu bili samo uplašeni nego što je trebalo, već da su upravo njihovi strahovi otežavali prevazilaženje problema. U svom inauguralnom obraćanju državi, rekao je da neće ignorisati tako očiglednu realnost kao što je ekonomski kolaps, i da neće zagovarati naivni optimizam. Ali je preklinjao svoje slušatelje da se prisete da se zemlja suočila i sa gorim stvarima u svojoj prošlosti, poput građanskog rata. Ono što nas je izvuklo iz takvih trenutaka bili su naš pionirski duh, naša odlučnost i rešenost. To znači biti Amerikanac.

Strah stvara sopstvenu samoostvarujuću dinamiku – ako mu ljudi podlegnu, izgube energiju i zamah. Njihov nedostatak samopouzdanja pretvara se u nemogućnost delovanja, koja nadalje smanjuje nivo samopouzdanja, i tako ukруг. „Tako da mi, na prvom mestu”, rekao je publici, „dopustite da izrazim svoje čvrsto uverenje da je jedina stvar koje treba da se plašimo sam strah – bezimen, nerazuman i neopravdan strah, koji parališe napore koji su potrebni da bi se povlačenje pretvorilo u napredovanje.”

Ono što je Ruzvelt skicirao u svom govoru predstavlja tanku liniju razdvajanja neuspeha od uspeha u životu. Ta linija je vaš stav koji vam može pomoći da oblikujete svoju realnost. Ako na sve gledate kroz strah, onda verovatno ostajete u poziciji povlačenja. Krizu ili problem jednako lako možete videti i kao izazov, priliku da pokažete svoju hrabrost, šansu da se osnažite i prekalite, i kao poziv na

zajedničko delovanje. Ukoliko je vidite kao izazov, pretvorite negativno u pozitivno samo mentalnim procesom, koji će onda podstaći i pozitivno delovanje. I zaista, svojim inspirišućim vođstvom Ruzvelt je uspeo da pomogne zemlji da promeni svoj mentalitet i da se suoči sa Velikom depresijom u preduzetničkom duhu.

Čini se da se danas susrećemo s novim problemima i krizama koje testiraju naš nacionalni karakter. Ali kao što je Ruzvelt uporedio svoje vreme sa prošlim vremenima, kada je bilo gore, tako i mi možemo reći da ono s čim se suočavamo nije toliko strašno kao što su bile opasnosti tridesetih, i potonjih ratnih godina. Zapravo, realnost Amerike u dvadeset prvom veku više izgleda ovako: naše fizičko okruženje je bezbednije i sigurnije nego u bilo kom drugom trenutku istorije. Živimo u najprosperitetnijoj državi na svetu. Nekada su samo beli muškarci mogli da igraju igru moći. Danas je milionima i milionima manjina i žena data ulaznica u arenu, što zauvek menja dinamiku i čini nas, u tom smislu, društveno najnaprednijom državom. Tehnološki napredak otvorio je razne vrste novih prilika: stari poslovni modeli nestaju, ostavljajući to polje široko otvorenim za inovaciju. Ovo je doba dubokih promena i revolucije.

I mi se susrećemo sa određenim izazovima. Svet je postao kompetitivniji, ekonomija je neosporno puna ranjivosti i potrebno ju je preosmisliti. Kao i u svim situacijama, odlučujući faktor biće naš stav, tj. način na koji biramo da gledamo na ovu realnost. Ukoliko podlegnemo strahu, usmerićemo disproporcionalnu količinu pažnje na negativno i proizvešćemo upravo one posledice kojih se užasavamo. Ukoliko krenemo u suprotnom smeru, negujući neustrašiv pristup životu, napadajući sve s hrabrošću i energijom, stvorićemo dosta drugačiju dinamiku.

Shvatite: svi se previše plašimo – od toga da ne uvredimo ljude, da ne započnemo sukob, da ne iskačemo iz gomile, da ne rizikujemo. Naš odnos prema ovoj emociji evoluirao je hiljadama godina – od primitivnog straha od prirode preko sveprisutne anksioznosti spram budućnosti do ovog uplašenog stava koji upravlja nama. Kao racionalni i produktivni odrasli ljudi, pozvani smo da konačno prevaziđemo ovaj silazni trend i evoluiramo iznad naših strahova.

Neustrašivi tip

PRVA STVAR KOJE SE SEĆAM IZ DETINJSTVA JE PLAMEN, PLAVI PLAMEN KAKO KULJA IZ ŠPORETA NA PLIN KOJI JE NEKO UPALIO... IMAO SAM TRI GODINE... OSETIO SAM STRAH, PRAVI STRAH, PRVI PUT U SVOM ŽIVOTU. ALI GA TAKOĐE PAMTIM I KAO NEKU VRSTU AVANTURE, NEKU VRSTU ČUDNE RADOSTI. VEROVATNO ME JE TO ISKUSTVO ODVELO NA NEKO MESTO U MOJOJ GLAVI U KOJEM NISAM BIO PRE. NA GRANICI, NA IVICI MOŽDA, SVEGA MOGUĆEG... STRAH KOJI SAM OSETIO BIO JE GOTOVO KAO POZIVNICA, IZAZOV DA IDEM PREMA NEČEMU O ČEMU NIŠTA NISAM ZNAO. TAKO JE, VERUJEM, POČELA MOJA LIČNA ŽIVOTNA FILOZOFIJA... S TIM TRE-
NUTKOM... U SVOJIM MISLIMA OD TADA SAM ODUVEK VEROVAO DA SE MORAM KRETATI NAPRED, DALJE OD VRELINE TOG PLAMENA.

– Majls Dejvis

Postoje dva načina suočavanja sa strahom – jedan je pasivni, drugi aktivni. U pasivnom stanju, gledamo kako da izbegnemo situacije koje nam izazivaju anksioznost. Ovo se može prevesti u odlaganje bilo kakvih odluka kojima možda povređujemo tuđa osećanja. Može značiti opredeljivanje za to da sve bude bezbedno i udobno u našim svakodnevnim

životima, tako da nikakav nered ne može ući u njih. Kada smo u ovom stanju, to znači da se osećamo krhko i da nas može oštetiti susret sa onim čega se plašimo.

Aktivna varijanta je nešto što je većina nas iskusila u nekom trenutku života: rizične ili teške situacije, za koje osećamo da su nam se nametnule. To može biti prirodna katastrofa, smrt bliske osobe ili obrtanje sudbine, u kojem nešto gubimo. U ovim trenucima često nalazimo unutrašnju snagu koja nas iznenađuje. Ono čega se bojimo nije toliko loše. Ne možemo ga izbeći i moramo pronaći način da prevaziđemo strah, ili snosimo stvarne posledice. Takvi trenuci su neobično terapijski, jer se konačno suočavamo sa nečim stvarnim, a ne zamišljenim scenarijom straha kojim nas hrane mediji. Možemo se osloboditi ovog straha. Problem je što takvi trenuci imaju tendenciju da ne traju dugo i da se ne ponavljaju previše često. Mogu brzo izgubiti svoj značaj, zbog čega se onda vraćamo u pasivno stanje izbegavanja.

Kada živimo u relativno prijatnim okolnostima, okruženje nas ne pritiska direktnim pretnjama, nasiljem ili ograničavanjem našeg kretanja. Tada nam je cilj da održimo komfor i sigurnost, i stoga postajemo sve osetljiviji i na najmanji rizik ili pretnju tom statusu kvo. Teže nam je da tolerišemo osećanja straha jer su ona nejasnija i uznemirujuća – i tako ostajemo u pasivnom stanju.

Tokom istorije, međutim, postojali su ljudi koji su živeli u mnogo napetijim okolnostima, u kojima su im se opasnosti svakodnevno nametale. Ovakvi tipovi moraju da se suočavaju sa svojim strahovima u aktivnom stanju iznova, iznova i iznova. U pitanju mogu biti odrastanje u velikom siromaštvu, susret sa smrću na bojnopolju ili vođenje vojske u rat, život u burnim, revolucionarnim periodima,

vođstvo u vremenu krize, doživljavanje ličnog gubitka ili tragedije ili susret sa smrću. Nebrojeno mnogo ljudi odrasta u takvim okolnostima i njihov duh biva slomljen nesrećom. Ali malobrojni se izdignu iz nje. To je njihov jedini pozitivni izbor – moraju se suočiti sa ovim svakodnevnim strahovima i prevazići ih, ili se predati. Oni ojačaju i otvrdnu kao čelik.

Shvatite: niko se ne rađa takav. Neprirodno je ne osećati strah. To je proces koji podrazumeva izazove i testiranja. Ono što razdvaja one koji propadnu i one koji se izdignu iz nesreće jeste snaga njihove volje i njihova glad za moći.

U nekom trenutku, ova defanzivna pozicija prevazilaženja strahova pretvara se u ofanzivnu – neustrašivi stav. Takvi tipovi uče vrednost ne samo iz toga što nisu uplašeni, već i napadajući život osećanjem hrabrosti, urgentnosti i nekonvencionalnim pristupom, stvarajući nove modele umesto praćenja starih. Vide da im ovo donosi veliku moć, i to uskoro postaje njihov dominantni način razmišljanja.

Ovakve tipove nalazimo u svim kulturama i svim vremenima – od Sokrata i stoika, do Kornelija Vanderbilta i Abrahama Linkolna.

Napoleon Bonaparta je predstavnik klasičnog neustrašivog tipa. Započeo je karijeru u vojsci u trenutku kada je eksplodirala Francuska revolucija. U tom kritičnom trenutkunjegovogživota, moraojedaiskusijedanodnajhaotičnijih i najstrašnijih istorijskih perioda. Suočio se sa beskrajnim opasnostima na bojnopolju u času kad je nastajala nova vrsta ratovanja, i navigirao je kroz bezbrojne političke intrige u kojima je jedan pogrešan potez mogao da odvede na giljotinu. Izašao je iz svega ovoga sa neustrašivim duhom, prihvatajući kaos svog vremena i ogromne promene u umeću ratovanja. I u jednoj od svojih

bezbrojnih kampanja, izrekao je reči koje mogu poslužiti kao moto svim neustrašivim tipovima.

U proleće 1800. pripremao se da povede vojsku na Italiju. Njegovi maršali su ga upozorili da Alpi nisu prohodni u to doba godine i rekli mu da sačeka, iako bi čekanje moglo umanjiti šanse za uspeh. General im je odgovorio: „Za Napoleonovu vojsku neće biti Alpa.” I zajahavši mazgu, Napoleon je nastavio lično da predvodi svoje trupe kroz opasan teren i brojne prepreke. Sila volje jednog čoveka provela ih je kroz Alpe, potpuno iznenadila neprijatelja i porazila ga. Nema Alpa niti prepreka koji mogu stati na put jednoj osobi bez strahova.

Još jedan primer ovog tipa svakako je veliki abolicionista i pisac Frederik Daglas, rođen kao rob u Merilendu 1817. Ropstvo je, pisao je, sistem zavisano od stvaranja dubokih nivoa straha. Daglas je sebe stalno forsirao u suprotnom smeru. Uprkos pretnji strogom kaznom, u tajnosti je sam naučio da čita i piše. Kada je kažnjen bičevanjem zbog svog pobunjeničkog stava, borio se protiv toga i primetio da su ga potom ređe bičevali. Bez novca ili veza, pobegao je na Sever kad je imao dvadeset godina. Postao je vodeći abolicionista, nastupajući duž Severa i objašnjavajući publici zlo ropstva. Abolicionisti su želeli da ostane u krugu svojih lekcija i da iznova i iznova ponavlja iste priče, ali Daglas je želeo mnogo više, i ponovo se pobunio. Osnovao je svoje novine protiv ropstva, što je za jednog bivšeg roba predstavljalo presedan. Novine su uspele da postignu neverovatno uspeh.

U svakom periodu svog života, Daglas je testiran moćnim situacijama koje mu nisu išle naruku. Umesto da se preda strahu – od bičevanja, od toga da bude sam na ulicama nepoznatih gradova, od suočavanja sa besom abolicionista – podigao je nivo svoje hrabrosti i gurao dalje

u ofanzivu. Ovakvo samopouzdanje dalo mu je moć da se izdigne iznad oštih otpora i animoziteta onih oko njega. Ovo je fizika koju svi neustrašivi tipovi otkriju u nekom trenutku – stižući dodatnu samouverenost i energiju u susretu sa negativnim ili čak nemogućim okolnostima.

Neustrašivi ljudi ne nastaju isključivo u siromaštvu ili teškom fizičkom okruženju. Frenklin Delano Ruzvelt je odrastao u bogatoj, privilegovanoj porodici. Kada je imao trideset i devet godina, zadobio je paralizu od struka nadole. Bio je to preokret u njegovom životu, jer se suočio sa ozbiljnim ograničenjima u kretanju i sa mogućnošću da završi svoju političku karijeru. Odbio je, međutim, da se preda strahu koji mu je uništavao duh. Otišao je u suprotnom smeru, boreći se da izvuče najviše što može iz svog fizičkog stanja i razvijajući jedan neuništiv duh koji će ga načiniti našim najvećim neustrašivim predsednikom. Za ovaj tip osobe, bilo kakav susret sa nesrećom ili ograničenjem, u bilo kom dobu, može poslužiti kao iskušenje koje će mu iskovati stav.

Novi tip neustrašivosti

PROŠLOST CRNCA SASTOJI SE OD KONOPACA, POŽARA, TORTURE (...) SMRTI I PONIŽAVANJA, DANONOČNOG STRAHA KOJI MU SE UVLAČI U KOSTI (...) TA NJEGOVA PROŠLOST, TA NEPREKIDNA BORBA DA IZGRADI, OTKRIJE I POTVRDI SVOJ LJUDSKI IDENTITET (...) IPAK SADRŽI, U SVOM TOM UŽASU, NEŠTO VRLO LEPO (...) LJUDI KOJI NE MOGU DA PATE NIKADA NE MOGU DA ODRASTU, NITI MOGU SPOZNATI SEBE.

– Džejms Boldvin²

---

2) Prevod: Ivana Maksić.

Tokom većeg dela devetnaestog veka, Amerikanci su se suočavali sa raznim opasnostima i nesrećama – neprijateljskim fizičkim karakteristikama granice, oštrim političkim podelama, bezakonjem i haosom proisteklim iz velikih promena u tehnologiji i društvenoj mobilnosti. Na takvo ograničavajuće okruženje odgovorili smo prevazilaženjem svojih strahova i razvijanjem onoga što će postati poznato kao početnički duh – našeg smisla za avanturu i naše čuvene sposobnosti da rešavamo probleme.

Sa rastućim prosperitetom, ovo je počelo da se menja. U dvadesetom veku, međutim, jedno okruženje ostalo je okrutno kao i uvek – crni geto američke unutrašnjosti. U takvom kontekstu nastao je novi tip neustrašivosti, naglašen u figurama poput Džejmsa Boldvina, Malkolma Eksa i Muhameda Alija. Rasizam tog doba je, međutim, ograničio njihovu sposobnost da u potpunosti ovladaju ovakvim duhom.

U skorije vreme nastali su noviji tipovi iz unutrašnjosti Amerike, slobodniji da napreduju do najviših nivoa moći u Americi – u sektoru zabave, politici i biznisu. Oni dolaze iz okruženja nalik Divljem Zapadu, u kojem su naučili da brinu za sebe i u potpunosti ovladaju svojom ambicijom. Obrazovali su se na ulicama i učili iz svojih teških iskustava. U izvesnom smislu, oni podsećaju na slobodne tipove iz devetnaestog veka, koji su imali malo formalnog obrazovanja, ali su stvarali novi način vođenja biznisa. Njihov duh odgovara haosu dvadeset prvog veka. Fascinantno je posmatrati ih i od njih se mnogo može naučiti.

Reper poznat kao Fifti Sent (odnosno Kertis Džekson) morao bi biti prepoznat kao jedan od dramatičnijih savremenih predstavnika ovog fenomena i ovog tipa. Odrastao je u izrazito nasilnom i napetom kraju, Sautsajd Kvinsu, usred epidemije kreaka osamdesetih godina prošlog veka. I u